

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์งานวิจัยที่ได้รับรางวัลทางสาขาสังคมศาสตร์ โดยผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ทุนรางวัล เพื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ที่คณะกรรมการทุนวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภชใช้ในการพิจารณาตัดสินทุนรางวัล อ่านรายงานการวิจัยที่ได้รับรางวัลเพื่อวิเคราะห์ลักษณะต่าง ๆ ของงานวิจัยและสัมภาษณ์นักวิจัยที่ได้รับรางวัล เพื่อศึกษาถึงที่มาของหัวข้อโครงการวิจัย วิธีการบริหารโครงการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย แนวทางการเพิ่มคุณภาพงานวิจัยและแนวทางการผลิตนักวิจัยที่มีคุณภาพทางสาขาสังคมศาสตร์ ตามทรรศนะของนักวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

ลักษณะประชากร

ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดที่มีอยู่ โดยแบ่งประชากรออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รายงานการวิจัยที่ได้รับรางวัลทางสาขาสังคมศาสตร์ จำนวน 25 เรื่อง
ประกอบด้วย

1.1 รายงานการวิจัยที่ได้รับทุนรางวัลจากทุนวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จำนวน 19 เรื่อง เป็นรายงานการวิจัยที่ได้รับรางวัลตีพิมพ์จำนวน 7 เรื่อง และรางวัลชมเชย จำนวน 12 เรื่อง

1.2 รายงานการวิจัยที่ได้รับทุนรางวัลจากทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จำนวน 6 เรื่อง เป็นรายงานการวิจัยประเภทอาจารย์จำนวน 2 เรื่อง และรางวัลประเภทนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 4 เรื่อง

ลักษณะประชากรดังกล่าวสามารถจำแนกตามสาขาวิชาการดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5 รายชื่อแสดงในภาคผนวก

ตารางที่ 5 จำนวนงานวิจัยที่ได้รับรางวัลทางสาขาสังคมศาสตร์ จำแนกตาม
สาขาวิชาการทางสังคมศาสตร์

สาขาวิชาการ	ทุน สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ	รัชดาภิเษกสมโภช	รวม
1. รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	6	3	9
2. เศรษฐศาสตร์	3	1	4
3. สังคมวิทยา	8	0	8
4. นิติศาสตร์	0	0	0
5. ปรัชญา	2	2	4
รวม	19	6	25

ลักษณะของงานวิจัยที่ได้รับรางวัล เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาการทางสังคมศาสตร์ พบว่า สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาสังคมวิทยา มีจำนวนมากเทกกัน ส่วนงานวิจัยทางสาขานิติศาสตร์ไม่มีผู้ใดได้รับรางวัล

2. นักวิจัยที่ได้รับรางวัลจากทุนวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และ ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จำนวน 21 ท่าน ซึ่งสามารถตีพิมพ์ต่อสัมภาษณ์ได้จำนวน 18 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 85.7 ของประชากรทั้งหมด*

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท คือ

1. แบบสำรวจวิเคราะห์ลักษณะงานวิจัย สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย และใช้วิเคราะห์ลักษณะงานวิจัย ได้แก่ แหล่งเงินทุน วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประเภทของงานวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ประโยชน์ที่ได้รับจากผลวิจัย**

* ทุกรายชื่อในภาคผนวก

** แสดงรายละเอียดในภาคผนวก

2. แบบสัมภาษณ์ สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์นักวิจัยแต่ละท่านที่มีผลงานวิจัยได้รับรางวัลจากทุนวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และทุนวิจัยรัชกาลิเยกสมโภช ทางสาขาสังคมศาสตร์

วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1.1 ที่มาของโครงการวิจัย

1.2 วิธีการบริหารโครงการวิจัย

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.4 ทรรศนะของนักวิจัยในเรื่อง

1.4.1 การเพิ่มคุณภาพงานวิจัยทางสาขาสังคมศาสตร์

1.4.2 แนวทางการผลิตนักวิจัยที่มีคุณภาพในค่านหลักสูตรและการเรียนการสอน

2. ศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อศึกษาตัวแปรในการสร้างข้อคำถาม

3. ทำการศึกษาชั้นนำ (Pilot Study) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม โดยการสัมภาษณ์นักวิจัยที่ได้รับรางวัลจากทุนวิจัยรัชกาลิเยกสมโภช ประเภทอาจารย์ จำนวน 1 ท่าน

4. นำข้อมูลที่ไ้จากการสัมภาษณ์รวบรวมวิเคราะห์ และใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปให้ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ตรวจสอบแก้ไข พบว่ามีข้อคำถามบางข้อไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุมเพียงพอ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขในส่วนบกพร่อง เพื่อให้ข้อคำถามเหมาะสมตามคำแนะนำของอาจารย์

6. เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนเพียง 21 ท่าน ผู้วิจัยจึงไม่ได้ทำการทดลองใช้ (try out) แต่ทำการสัมภาษณ์จริงโดยใช้แบบบันทึกการสัมภาษณ์และถอดเทปทันทีหลังจากสิ้นสุดการสัมภาษณ์นักวิจัยท่านแรก เพื่อทำการปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้เหมาะสม และนำไปสัมภาษณ์นักวิจัยท่านต่อไป ทำการปรับปรุงข้อคำถามอีก พบว่ามีกา

ปรับปรุงข้อคำถามจำนวน 2 ครั้ง ก็ได้คำถามที่ค่อนข้างเหมาะสมสำหรับเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ และได้นำไปใช้สัมภาษณ์นักวิจัยจนครบทั้งหมด 21 ท่าน

แบบสัมภาษณ์ที่ได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามแล้ว ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามหลักดังนี้ คือ

1. ท่านได้หัวข้อโครงการวิจัยดังกล่าวมาได้อย่างไร และจากประสบการณ์ของท่าน การที่จะให้หัวข้อโครงการวิจัยที่มีคุณค่ามีแนวทางอย่างไร
2. ท่านมีวิธีการบริหารโครงการวิจัยอย่างไร (เช่น ในด้านการวางแผนวิจัย การคัดเลือกบุคลากร เข้าร่วมโครงการ การขอความร่วมมือจากประชากร การบริหารเงินทุนและในด้านการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัย เป็นต้น) ในการบริหารโครงการวิจัยดังกล่าว ท่านพบกับอุปสรรคปัญหาใดบ้าง และจากประสบการณ์ของท่าน การบริหารโครงการวิจัยให้มีประสิทธิภาพสูงจะมีแนวทางอย่างไร
3. ในด้านวิธีดำเนินการวิจัย (Methodology) ท่านพบกับอุปสรรคปัญหาใดบ้าง มีแนวทางแก้ไขอย่างไร และจะมีแนวทางอย่างไรในการดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพสูง
4. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยดังกล่าวได้รับรางวัล เป็นเพราะมีจุดเด่นในเรื่องใด และงานวิจัยดังกล่าวมีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร
5. ผลที่ได้จากการวิจัย ท่านพบว่าได้มีการนำไปใช้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร
6. ในฐานะที่ท่านเป็นนักวิจัยที่มีประสบการณ์วิจัยค่อนข้างสูง อยากทราบทรรศนะของท่านในเรื่อง
  - 6.1 การเพิ่มคุณภาพงานวิจัยทางสาขาสังคมศาสตร์ ควรจะดำเนินการในเรื่องใดบ้าง อย่างไร
  - 6.2 การผลิตนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่มีคุณภาพ ควรจะมีแนวทางในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างไร สำหรับสถาบันที่มีการผลิตนักวิจัย

วิธีดำเนินการ เก็บข้อมูล

1. คัดลอกข้อมูลเกี่ยวกับการให้ทุนรางวัลวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและทุนวิจัยรัชกาลที่ ๙ สมโภช เช่น รายชื่อผู้ได้รับทุนรางวัล รายชื่อโครงการ

วิจัยที่ได้รับทุนรางวัล โดยจำแนกตามสาขาวิชาการทางสังคมศาสตร์

2. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทุนรางวัล ได้แก่ ระเบียบการให้ทุนรางวัล ประกาศเกี่ยวกับการให้ทุนรางวัล และข่าวสารเกี่ยวกับการให้ทุนรางวัลของทุนวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และทุนวิจัยรัชกาลที่ ๙

3. อ่านรายละเอียดรายงานการวิจัยที่ได้รับรางวัลทั้งหมดจำนวน 25 เรื่อง โดยเฉพาะในหัวข้อที่ต้องการวิเคราะห์

4. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากทางบัณฑิตวิทยาลัยถึงนักวิจัยที่ต้องการสัมภาษณ์ ติดต่อขอพบนักวิจัย ณ ที่ทำงานของนักวิจัยพร้อมทั้งแสดงหนังสือและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และขออนัดวันเวลาในการสัมภาษณ์นักวิจัยแต่ละท่านตามที่นักวิจัยสะดวก ในการสัมภาษณ์นักวิจัยแต่ละท่านใช้เวลาประมาณ 60-90 นาที

ในจำนวนนักวิจัยทั้งหมด 21 ท่าน พบว่ามีนักวิจัยจำนวน 5 ท่านที่ไม่สามารถจะเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองได้ เนื่องจากบางท่านไปราชการต่างประเทศ บางท่านก็ปฏิบัติภารกิจต่างจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด ผู้วิจัยจึงส่งแบบสัมภาษณ์ไปทางไปรษณีย์จำนวน 3 ท่านที่ติดต่อได้ ได้รับคืนมาจำนวน 2 ฉบับ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าข้อมูลที่ได้จากนักวิจัยได้จากการสัมภาษณ์ด้วยตนเองจำนวน 16 ท่าน และจากการตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาชั้นนำ และศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ดังนี้ คือ

1. วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิจารณาตัดสินทุนรางวัลของทุนวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และทุนวิจัยรัชกาลที่ ๙ เพื่อหาข้อสรุปในการเปรียบเทียบเกณฑ์ทั้งสองสถาบันใช้ในการพิจารณาตัดสิน

2. วิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะงานวิจัยว่ามีรูปแบบใดในค้านต่อไปนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย มี 3 รูปแบบ คือ

2.1.1 การวิจัยบริสุทธิ์

2.1.2 การวิจัยประยุกต์

2.1.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

- 2.2 ประเภทของการวิจัย มี 3 ประเภทคือ
- 2.2.1 การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์
  - 2.2.2 การวิจัยเชิงบรรยาย
  - 2.2.3 การวิจัยทดลอง
- 2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 7 วิธี คือ
- 2.3.1 การค้นคว้าจากเอกสาร
  - 2.3.2 การสังเกต
  - 2.3.3 การสัมภาษณ์
  - 2.3.4 แบบสอบถาม
  - 2.3.5 แบบสอบ
  - 2.3.6 มาตรการทัศนคติ
  - 2.3.7 กิจกรรมและการทดลอง
- 2.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ว่างานวิจัยดังกล่าวใช้วิธีการวิเคราะห์แบบใดบ้าง
- 2.4.1 วิเคราะห์เนื้อหา
  - 2.4.2 วิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
  - 2.4.3 วิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติขั้นสูง เช่น การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม การทดสอบความมีนัยสำคัญ การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นต้น
- 2.5 แหล่งทุนที่ได้รับในการวิจัย
- 2.5.1 งบประมาณส่วนตัว
  - 2.5.2 งบประมาณจากหน่วยงานที่ผู้วิจัยสังกัด
  - 2.5.3 งบประมาณจากแหล่งทุนอื่นภายในประเทศ
  - 2.5.4 งบประมาณจากแหล่งทุนอื่นจากต่างประเทศ
- 2.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากผลวิจัย ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้แนวการวิเคราะห์จากการศึกษาวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยในบทนำ ผลรูปที่ได้และจากการสัมภาษณ์นักวิจัยประกอบ ได้แนวทางในการวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ คือ

- 2.6.1 เพิ่มความรู้ทางวิชาการ
- 2.6.2 การวางแผนนโยบาย
- 2.6.3 การแก้ปัญหาของหน่วยงาน
- 2.6.4 ทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในอดีต
- 2.6.5 ปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการ

ทำการแจกแจงความดีในแต่ละรูปแบบ และเสนอผลออกมาเป็นคำร้อยละ

3. วิเคราะห์เนื้อหา ของคำสัมภาษณ์ที่ได้จากนักวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1 ที่มาของโครงการ วิเคราะห์ถึงแหล่งการได้มาของหัวข้อโครงการวิจัย สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักวิจัยในการให้หัวข้อที่มีคุณค่า โดยการหาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

3.2 วิธีการบริหารโครงการวิจัย วิเคราะห์ถึงเทคนิคของนักวิจัยที่ใช้ในการบริหารโครงการวิจัย ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและสรุปแนวทางในการบริหารโครงการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ โดยการหาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

3.3 วิธีดำเนินการวิจัย วิเคราะห์ถึงเทคนิคที่นักวิจัยใช้ในการดำเนินการวิจัย ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขในแต่ละด้าน หาข้อสรุปแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ โดยการหาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

3.4 วิเคราะห์ถึงจุดเด่น จุดอ้อย ของงานวิจัยตามความคิดเห็นของนักวิจัยว่ามีอะไรบ้าง สรุปโดยการหาฐานนิยม

3.5 การนำผลวิจัยไปใช้ วิเคราะห์หาข้อสรุปว่างานวิจัยดังกล่าวได้มีการนำไปใช้มากน้อยเพียงใด

3.6 วิเคราะห์ทัศนคติของนักวิจัยที่ได้รับรางวัลในด้าน

3.6.1 การเพิ่มคุณภาพงานวิจัยทางสาขาสังคมศาสตร์ เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางในการเพิ่มคุณภาพการวิจัย หาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

3.6.2 แนวทางการผลิตนักวิจัยที่มีคุณภาพในด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ของสถาบันที่มีการผลิตนักวิจัย หาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอผลวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งอธิบายเป็น

4 หัวข้อ คือ

1. ผลการศึกษาเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาทุนรางวัลสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช
2. ผลการวิเคราะห์ลักษณะต่าง ๆ ของงานวิจัยที่ได้รับรางวัลทางสาขาสังคมศาสตร์
3. ผลการศึกษาถึงที่มาของโครงการ วิธีการบริหารโครงการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ
4. แนวทางในการเพิ่มคุณภาพงานวิจัยทางสาขาสังคมศาสตร์และแนวทางการผลิตนักวิจัยที่มีคุณภาพ ตามธรรมชาติของนักวิจัย

สำหรับการรายงานผลการวิจัยในหัวข้อดังกล่าวได้นำเสนอไว้บทที่ 4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย